

Сьогодні

Урок
№38

Загальна характеристика частин мови. Службові частини мови. Вигук

Мета: ознайомити із службовими частинами мови та вигуком, вчити їх відрізняти від самостійних; розвивати зв'язне мовлення (усне та письмове); обґрунтовувати важливість бережного ставлення до мови; формувати компетентність спілкуватися рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати повагу до рідної мови, до традицій своєї країни.

❖ **Сьогодні на уроці говоритимемо про службові частини мови та вигук, навчимося їх розрізняти та доречно використовувати.**

Робота з
підручником
«Українська мова»
Н. Голуб,
с. 57-59.

1. Які частини мови належать до службових? Назвіть їх.
2. Наведіть приклади прийменників.

1. Чим відрізняються самотійні і службові частини мови?
2. У чому особливості службових частин мови?
3. Яка роль вигука в мовленні?

Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.

Розгляньте схему. Чи все вам зрозуміло? Сформулюйте запитання, на які тут є відповіді. До яких частин мови належать слова, розміщені ліворуч?

Частини мови?

Службові?

А вигук?

ЧАСТИНИ МОВИ

САМОСТІЙНІ

Мають лексичне значення, граматичні ознаки, виконують синтаксичну роль.

Іменник
Прикметник
Числівник
Займенник
Дієслово
Прислівник

СЛУЖБОВІ

Не мають лексичного значення, слугують для зв'язку слів у реченні та частин складного речення, для творення граматичних форм.

Прийменник
Сполучник
Частка

ВИГУК

Не має лексичного значення, граматичних ознак; передає емоції мовця, відтворює звуки природи.

Прочитайте і запишіть. Чи всі сполучення слів є словосполученнями?
Обґрунтуйте відповідь. Визначте, до якої частини мови — самотійної чи службової належить кожне слово

самот. служ. самот. самот. самот. самот.
 Зустрічі з друзями, цікаве дозвілля, найбільше
 самот. самот. самот. самот. служ. самот.
 благо, натхнення здобутками, ігри й розваги,
 самот. самот. самот. самот. самот.
 фізична енергія, назустріч удачі, завершені
 самот. служ. самот. самот. самот. самот. служ.
 справи, лише рішучість, мої бажання, любов і
 самот. служ. самот. служ. самот. служ. самот.
 повага, із завзяттям, біля моря, не лінуватися,
 самот. самот. самот. самот. служ.
 проект щастя, улюблена справа, немовби
 самот.
 казка.

Підкресліть ті сполуки, які ви вважаєте
складниками щасливого життя. Поясніть чому.

Прочитайте текст. Знайдіть інформацію про автора. Чи погоджуєтеся ви з його баченням щасливого життя? Обґрунтуйте. Визначте і запишіть список складників вашого щасливого життя

Ральф Волдо Емерсон окреслив так умови щасливого життя: часто і багато сміятися; завоювати повагу розумних людей і любов дітей; заслжити визнання чесних критиків і стерпіти зраду фальшивих друзів; насолоджуватися красою; знаходити в інших найкраще; зробити світ трішечки кращим, залишивши по собі здорову дитину, або квітучий садок, або покращення соціальних умов; знати, що бодай одна людина легше дихала завдяки тому, що ви жили, — це вже успіх (Ч. Генді).

Яких частин мови в тексті немає? Назвіть із тексту по двоє прислівників, часток і прийменників.

Прочитайте речення, відреагуйте на їхній зміст вигуком. Поясніть, які емоції викликало у вас прочитане. Які вигуки ви вживаєте найчастіше?

1. Згодом я побачив сонце, що поволі сходило на виднокраї, наче прожектор, який освітлює сцену з долівки, відкриваючи публіці грандіозні чарівні декорації. 2. Трохи попетлявши вишуканим садом, вийшов на стежку. На облямованій скаллям галявині побачив працівників, що, озброївшись ножицями, навколішки ретельно підрівнювали газон. У готелі такого рівня про газонокосарку не може бути й мови: вона потурбувала б спокій гостей... (Л. Гунель).

Оберіть один з епіграфів уроку. Обґрунтуйте свій вибір. Доберіть аргументи, що підтверджують думку автора.

Щасливі люди загалом добріші, чуйніші, милосердніші, краще володіють собою, стійкіші до ударів долі (Г. Рубін).

Щастя людини примножується, якщо її робота щось приносить іншим людям, нехай і незначне (Я. Тунель).

- Сьогодні я дізнався...
- Було цікаво...
- Було складно...
- Я зрозумів (-ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився (-лася)...
- У мене вийшло...
- Я зміг / змогла...

**Підручник, с. 59, вправа
149 (I, II чи III, на вибір).**

*Короткий запис у
щоденник
С. 59, впр. 149.*

